

M**K****B**

PROGRAMOK
RENDEZVÉNYEK
BESZÁMOLÓK
JELENTÉSEK
RÖVID CIKKEK
KÖZLEMÉNYEK
HÍREK
HIRDETMÉNYEK

2024. július-szeptember

**T
Á
J
É
K
O
Z
T
A
T
Ó**

TÁRSULATI HÍREK, FELHÍVÁSOK

29. Barlangkutatók Szablyár Péter Szakmai Találkozója

Az idei Barlangkutatók Szablyár Péter Szakmai Találkozására **2024. november 15-17-én** kerül sor. Ezúttal **Tés** találkozunk, hogy két napon át hallgassuk egymás beszámolót, eredményeit, történeteit, kérdéseit és válaszait. Az **előadók** jelentkezési űrlapját itt találjátok: <https://forms.gle/T7bezFCKdB4Y3JPD8>

A **résztevők** jelentkezési űrlapját a program véglegesítése után küldjük ki. További információkért figyeljétek a honlapot (www.barlang.hu), Facebook oldalunkat és a barlangos levelezőlistát. Találkozunk Tésen!

A szervezők

Önkénteseket keresünk

Lelkes, segíteni vágyó barlangászokat keresünk a Társulat standjára két novemberi külsős rendezvényre.

November 9-10-én a Magyar Természettudományi Múzeumban kerül sor a Magyarhoni Földtani Társulat rendezvényére, a **Földtudományos Forgatagra**, **november 23-ra** pedig a **Földgömb Fesztiválra** kaptunk meghívást a Millenárisra. Mindkét helyszínre várjuk azon régi és új önkénteseinket, akik szívesen töltenének egy-egy napot azzal, hogy klasz kis ismeretterjesztő játékaink segítségével kicsiknek és nagyoknak mesélnek a karsztról, barlangokról, barlangásatról. Ha szívesen jönnél, várjuk - és előre is köszönjük - jelentkezések a kosztrab.mkbt@gmail.com e-mail címen.

Kosztra Barbara

Barlangászok Kapolcson

Ahogy az elmúlt 8 évben mindig, Társulatunk idén is meghívást kapott a Kapolcsi Művészetek Völgye Fesztivál Művészetek Zöldje udvarába. A Társulattal együtt 19 szervezet vett részt a Pannon Egyetem Fenntarthatósági Megoldások Kutatólaboratórium és a Magyar Környezeti Nevelési Egyesület (Zöld Zugoly) által szervezett udvar munkájában, ahol július 19. és 28. között a természet- és

környezetvédelmi szemlélet kialakítása mellett a védett természeti értékek bemutatása volt a cél.

A barlangász standon a régi kedvenc „locsogató” karsztmodell mellé népszerűségben felzárkózott a 2019-ben elnyert Zöld Forrás pályázatból megvalósított játék, ahol egy poszterre kell elhelyezni a mágneses állatfigurákat a barlangi és barlangon kívüli élőhelyekre. De rengeteg olyan

gyerek és felnőtt látogatónk is akadt, aki a „cseppkősimogatás” lehetőségének nem bírt ellenállni. A legügyesebbek és leglelkesebbek apró ajándékokat, denevér hűtőmágnest, Meta menardi-s kitűzőt vihettek haza.

A Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége Kab-hegyi barlangbejárat-túra szervezésével járult hozzá a

barlangászat népszerűsítéséhez, Romhányi Balázsék még egy kis barlangbontási bemutatót is tartottak a túrához csatlakozó csapatnak. A Bakonyi Denevérkutatás képviselőiben Mészáros József Mészi és Imre Kornél bőregeres előadására ugyancsak tódultak a látogatók, akik közül jópáran már tavaly, tavalyelőtt is meghallgatták már, azóta nem bírnak lejönni a szerről.

Ezúton is szeretnék köszönetet mondani az önkéntes segítő csapatnak a szuper hangulatért, lelkesedésért, kedvességért, segítőkészségért! Idén is a bakonyi barlangászok alkották a derékhadat, de olyan önkéntesünk is akadt, aki Nyíregyházán túlról utazott Kapolcsra segíteni nekünk. Köszönjük mindannyiútoknak, Császár Attila, Füredi Málna, Gyulavári Zsuzsanna, Imre Kornél, Köblös Gabriella, Lukács Tünde, Mészáros József Mészi, Régensperger Erik, Régensperger Tamás, Romhányi Balázs, Rózsa Helga, Sachs Richárd, Sántha Edit, Szabó Zoltán Szabózá!

2025-ben is találkozunk július 17-28. között, Kapolcson!

Kosztra Barbara

PROGRAMAJÁNLÓ

60. jubileumi tanulmányút

A Társulat 2024. október 26-27-én kétnapos kirándulást szervez Nagyváradi környékére. A programban szombaton az újonnan megnyílt Isztrákosi-, valamint a Mézgedi-barlang (Meziad), vasárnap a Medve-barlang látogatása, illetve egy rövid nagyváradi városnézés szerepel.

Autóbuszt Debrecen vasútállomásról indítunk, és oda is érkezünk vissza vasárnap. Szállás kb. 8000 Ft/fő/éj áron a Medve-barlang közelében lesz, buszki költség kb. 8500 Ft/fő. Jelenleg egy 17 fős mikrobusszal számolunk.

Természetesen lehetőség van egyéni gépkocsi utazásra is.

Jelentkezés: a hazsi.fleck@gmail.com címen a Tájékoztató megjelenését követő napokban.

Fleck Nóra

Az elkövetkező időszak barlangász eseményei

2024

- **október 4-6.** International Show Cave Association (ISCA) Conference, MuluNational Park, Malaysia
https://bapet.bg/wp-content/uploads/2024/07/isca-newsletter_july_august_2024_vol_24.pdf
- **október 5. és 12.** Geotóp túrák a Magyarhoni Földtani Társulat szervezésében
<https://geotopnap.hu/node/255> Pál-völgyi-kőfejtő geotúra
<https://geotopnap.hu/turak-2024> Egyéb geotóp túrák
- **október 12.** XXIX. Lakatos Kupa; Alsóhegy
- **október 22-25.** 9th Spanish Congress on Show Caves and Mines, CUEVATUR IX, Karrantza, Bizkaia, Spain
<https://www.cuevadepozalagua.eus/cuevatur2024>
- **október 31 – november 3.** Syphonia 2024 - International Meeting of Speleology and 16th EuroSpeleo Forum - Caselle in Pittari, Salerno, Italy
<https://www.tetide.org/syphonia2024/>
- **november 1.** (péntek) 18:00 órai kezdettel megemlékezés a Kessler Hubert Parkban lévő (1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.) Barlangkutató Emlékkertben.
- **november 9-10.** Földtudományos Forгатag

- **november 15-17.** 29. Barlangkutatók „Szablyár Péter” Szakmai Találkozója

2025

- **május 23-25.** Hágó Kupa
- **június 27-29.** 68. Barlangnap, Aggtelek
- **július 20-27.** 19th International Congress of Speleology (ICS) and 38th Brazilian Congress of Speleology (CBE) and 60th Anniversary of the UIS, Belo Horizonte, Brazil, <https://www.speleo2025.org/>
- **november 14-16.** 30. Barlangkutatók Szablyár Péter Szakmai Találkozója, Esztergom

Hegedűs Gyula

BESZÁMOLÓK

Föld szerelmese

A Magyar Földrajzi Múzeum 2024. szeptember 17-én 11 órai kezdettel a *Föld szerelmese* címmel Balázs Dénes múzeumalapító születésének 100. évfordulója alkalmából szervezett emlékülést.

A résztvevőknek lehetősége volt arra, hogy néhány perces személyes visszaemlékezésben 15 órától megosszák Balázs Déneshez kapcsolódó legmaradandóbb emlékeiket, egy-egy rövid történetet a múzeumalapítóhoz kapcsolódóan. A rendezvényen Székely Kinga tagtársunk is előadást tartott „*Balázs Dénes szerepe a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat működésében*” címmel.

MKBT

2024. szeptember 17. **KEDD 11:00-18:00**

A FÖLD SZERELMERE

című
A Magyar Földrajzi Múzeum alapítója, Dr. Balázs Dénes születésének 100. évfordulója alkalmából szervezett emlékülés

KÖSZÖNTŐ: Dr. Csózik László, Erd Megyei Jogú Város polgármestere
Teleki Sámuel-ajj átadása
Balázs Dénes-ajj átadása
Részletek Bükki Ártéri: A Föld szerelmese című monográfiájából

ELŐADÁSOK:

Dr. Kubassek János címzetes igazgató, Magyar Földrajzi Múzeum: Balázs Dénes, a Magyar Földrajzi Múzeum alapítója

Dr. Horváth Gergely ny. főiskolai tanár (ELTE-TTK): Balázs Dénes kinal utazásainak tudományos eredményei

Dr. Göbris Gyula professor emeritus (ELTE-TTK): A tudományos földrajzi ismeretterjesztés fontossága Balázs Dénes munkásságában

Székely Kinga geográfus, térképész: Balázs Dénes szerepe a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat működésében

Dr. Jeney László egyetemi docens, Corvinus Egyetem, a Magyar Földrajzi Társaság főtitkára: Balázs Dénes szerepe a Magyar Földrajzi Társaság működésében

Pállog Zoltán muzeológus, Magyar Földrajzi Múzeum: Fényképek, jegyzet, térképek rajz: Képzőművész Balázs Dénes 1942-es kerekpáros naplójához

Fekete-Mácsai Anetta igazgató, Magyar Földrajzi Múzeum: Hajóstoppal az Indonéz szigetvilágban – egy feledendő utazás fotográfiai anyaga a muzeológus szemével

18:00 Személyes visszaemlékezések

A RENDEZÉNY TÖVÉBBI PROGRAMJA:
18:00 Gyertyagyújtás Balázs Dénes sírjánál

MAGYAR FÖLDRAJZI MÚZEUM
2030 Erd, Budai út. 4.
www.foldrajzimuzeum.hu

Nemzeti Kulturális Alap

ERD
ERDŐMÉRTSÉG
ERDŐKÉZELÉS

Megemlékezés Jósvafőn a 70 éve felfedezett a Vass Imre-barlangról

Augusztus 31-én a Jósvafői Tájházbán tartott „Tájházi találka” barlangos programja keretében tartottunk megemlékezést a Vass Imre-barlang felfedezésének 70-ik évfordulójáról.

1954. augusztus 31-én a jósvafői Tohonya-völgyben a Kis-tohonya-forrás júniusban keletkezett árvízi forrástölcsérének kibontásával az ÉKME (Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem) barlangász csoportja 5 napos bontás után barlangot fedezett fel, amit Vass Imréről neveztek el. A felfedezés gyógyír volt a megelőző két hét teresztenyei forrásbarlangi sikertelen feltárására. Bár a Vass Imre-barlang megtalálása véletlenszerű volt, a kutatást megelőzte a barlangkutató csoport tagjai által a területen végzett geomorfológiai, vízhozam- és vízminőség vizsgálati kutatás, amely alapján keresték a forrásokhoz tartozó barlangokat.

A feltáró csapat: Maucha László, Holly István, Holly Ferenc, Sárváry István, Weress Kálmán, Holly Sándor, Turtsányi Sándor.

A feltáráskor talált 60 m-es szakaszt egy éven belül több emeleti szinttel rendelkező, kb. 600 m-es főágú barlanggá bővítették. A barlang további járatait egy nagy omlás zárta és sajnos zárja le ma is. A csoport által megénekelte történet szerint:

„Valamikor hét ember volt,
gyorsan ment a barlang feltárása,
ám tíz éve ötven ember egyre csak
az omladékot ássa.”

A barlang további járatainak keresése azonban nem szűnt meg. A Vass Imre-barlanghoz tartozó Kis-Tohonya-forrás szélsőségesen nagy vízhozamokkal is

rendelkezett, ezért a barlang folytatását a forrástól ÉNy-ra található Haragistya-fennsík víznyelők megfestésével keresték. A térségi, szlovákiai víznyelőkön – Helena-vny., Milada-bg. – végzett vízfestések azonban nem mutattak kapcsolatot a Kis-Tohonya-forrással.

A barlang feltárását követően gyorsan megindult a barlanggal, ill. a karszttal kapcsolatos tudományos kutatás. Ezt jelentősen segítette Papp Ferenc, a BME Ásvány- és Földtani Tanszékének professzora kezdeményezésére létesült jósvafői Karsztvízkutató Állomás, ami 1957-1985 között a hazai karszt- és barlangkutatás egyik szellemi központjává vált. A kutatóállomás a meteorológiai, karszthidrologiai, speleológiai, geofizikai, vízkémiai, biológiai, csillagászati vizsgálatoknak, kutatásoknak biztosított lehetőséget. Nem utolsósorban a barlangászoknak is évtizedekig fontos bázishely volt a környék egyéb barlangjainak kutatásában, de különböző szintű oktatási feladatokhoz is háttérzolgáltatást nyújtott. A Vass Imre-barlang feltárása tehát nemcsak egy új barlangot, hanem a hazai barlang- valamint a karszthidrologiai kutatásban egy új fejezetet is jelentett. A Vass Imre-barlangban és a kutatóállomáson végzett különböző vizsgálatokról több száz publikáció jelent meg. A legjelentősebb a VITUKI kiadásában 1998-ban megjelent, Maucha László szerkesztette ún. zöld könyv: „Az Aggteleki-hegység karszthidrologiai kutatási eredményei és zavartalan hidrologiai adatsorai 1958-1993” című összefoglaló kiadvány.

1972-ben helyi pásztoember mutatta meg a későbbi – víznyelőre utaló – Musztáng-barlang bejáratát, melyet ekkor a már Papp Ferenc nevét viselő barlangkutató csoport abban a reményben kezdett el bontani, hogy ez lehet a Vass Imre-barlang folytatása. Ekkor született egy újabb ének Maucha László tollából a vágyott Musztáng-barlangi folytatásról, melynek refrénje így szólt:

„Vezess minket tündéri szép tájra
Kongó-bongó folyosókon át!
Vezess minket Vass Imre ágába
Szépszerével tárjad fel csodád!”

A barlang bontása azonban néhány év múlva látványos eredmény nélkül leállt. 2014-ben az ANP által a szlovák féllel közösen végzett víznyomjelzési vizsgálatok azonban mégis arra utaltak, hogy a Haragistya-fennsíkon beszivárgó vizek a Vass Imre-barlang forrásának, a Kis-Tohonya-forrásnak a vizében is megjelennek. Ez új lendületet adott a Musztáng barlang kutatásának, amely 2017-ben vezetett eredményre, amikor is sok nehézség után lejutottak a barlang patakos ágába, melynek megfestett vize végre megjelent a Kis-Tohonya-forrásban (a Babotkútban és a Szabó-kútban) is, tehát beigazolódott a sok évtizedes álom, a Musztáng-barlang a Vass Imre-barlang folytatása (vagy fordítva). Az új feltárást az MTE (Meteor Természetbarátok Turista Egyesülete) Baradla Barlangkutató Csoport tagjai végezték. A barlang 263 m hosszú, vertikális kiterjedése 52 m lett.

Sajnos a Musztáng-barlang nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, mivel a barlang patakos ágában szifonok gátolják a továbbjutást. 2020-tól az Aggteleki Barlangkutató Csoport Egyesület a közeli Rókalyuk-barlangban keresi a Vass Imre-barlang folytatását, a Musztáng-barlanghoz hasonló körülmények között.

2024. július 28-án Jósvafőn a Jósvafői Tájházban rendezett „Tájházi találka” keretében emlékeztek meg a Vass Imre-barlang felfedezésének 70 éves évfordulójáról a Papp Ferenc csoport Jósvafőn tartózkodó tagjai és az érdeklődő vendégek. Délelőtt Vass Imre-barlangi sétával kezdődött a barlangos „találka”. A délutáni program keretében először Izápy Zsóka a barlang néhai feltárójáról, az idén 90 éves Maucha Lászlóról emlékezett meg, majd Izápy Gábor a Kutatóállomás egykori vezetője tartott képekkel illusztrált előadást a barlang feltárásának kezdeti szakaszáról és a Vass Imre-barlang ill. a Kutatóállomás jelentőségéről. Ezt követően Gruber Péter, az ANP igazgatóhelyettese mutatta be az elmúlt években a haragistyai térségben a szlovák kutatókkal közösen is folytatott karszthidrológiai kutatásokat, valamint a Musztáng- és Rókalyuk-barlang feltárási munkáit, eredményeit, és a Vass Imre-barlanggal való kapcsolatát. A délutáni barlangos program befejezéséként Nyerges Miklós a BMSZ elnöke tartott nagy érdeklődéssel követett vetített képes előadást a 2023. évi törökországi Morca-barlangi mentésről.

2024. augusztus 31-én a Papp Ferenc csoport öreg barlangászainak szokásos találkozásán a csoport jelenlévő tagjai szintén megemlékeztek a barlang feltárásának 70 éves évfordulójáról, és megkoszorúzták a barlangot feltáró és a Kutatóállomást 10 évig vezető Maucha László barlangbejáróban található emléktábláját.

Izápy Gábor

A világ legmélyebb barlangja?

Üdvözlök mindenkit, aki járt 2017-ig a világ legmélyebb barlangjában, a Krubera Voronya-barlangban. 2017 augusztusáig 2196 méterrel ez volt a világ legmélyebb barlangja. Utána a vezetést átvette a tőle nem messze található Veryovkina-barlang 2212 méterrel. Ez 16 méter persze bőven adódhat a mérési hibából. 2016-ban mikor ott voltunk Gennadiy Samokhin vezetésével már elkezdtek a barlang újra mérését. Miattuk nem tudtunk feljebb menni a "700"-as bivaiba. Ezért terjedt el a sajtóban, hogy árvíz miatt lent ragadtunk.

Így már csak a világ második legmélyebb barlangjában lehettünk. Bár ez néhányunknak párszor már megadatott.

Idén fordult a kocka, illetve a disztó, és a Voronya 2224 méterrel ismét a világ legmélyebb barlangja lett. 12 méter, szóval megint a mérési hiba. Ez a

hímveszőméregetős újfajta barlangkutatás kicsit vicces, de hát mégis csak a világ legmélyebb barlangjáról van szó.

Szóval üdvözlök mindenkit, aki ismét járt a világ legmélyebb barlangjában.

A fent említett úriember vezette mérő csoport fiatal orosz barlangkutatókból állt. Tudom, ő és még néhányan a Krím- félszigetről valók, de mint tudjuk az utóbbi években az ismét Oroszországhoz tartozik.

Sajnos a vírus és a háború miatt ukrán barátaink nem tudnak a területre menni kutatni, így mostanában Törökországba járnak ők is. Egyébként miután a Krím orosz terület lett, Putyin kitüntette Samokihnt, mint azt az orosz állampolgárt, aki tényleg járt a világ legmélyebb barlangjának a legmélyebb pontján 2196 méteren. Mivel ő bűvárként volt ott egyedül.

Acca szerint szervezzünk egy expedíciót a Veryovkina újra mérésére.

Mivel a Voronya lefelé már nem igazán kutatható (a karsztvízszint alatt szűk hasadékokban tűnik el a víz és több száz helyen tör fel a Fekete-tengerben, illetve kis forrásokban) ezért a barlang felett 300 méterrel nyíló Bercsiszkya-barlangot kutatták. Ez szintén az Orto Balan-völgyben nyílik. Kb. 800 méteres mélységet értek el itt, de sajnos a barlang a Voronyától elfordul. Egyelőre.

Még egy kis adalék Gennadiy Samokhinről. Mikor miattuk nem tudtunk felmenni a "700"-as bivakba, az úriember a mi vissza fele elraktározott hazai pálinka és kolbász tartalékunkat megdézsmálta. Szinte az egészet. Hatalmas haragra gerjedtünk és megátkoztuk őt. Meg is lett az eredménye, mivel a felszínen később annyira rosszul lett, hogy alig tudott lemenni a hegyről. A teherautón már jobban volt, de akkor meg Petya begyógyszerezett vodkájától lett megint rosszul.

Magyarok pálinkájától ments meg uram minket.

UI: Olga szerint a barlang 2199 méter, de otthon, a falon lévő Voronya térkép szerint 2197 méter, ami 2196 méterre van javítva. Szóval még egyszer ennyit a mérési hibahatárról.

Tóth Attila

Myotis a nagyvilágban

Erdélyi kutatótábor

A kolozsvári barlangászok és a Myotis közös szervezésű húsvéti túráján a szemfüles Manó meglátta a potenciált és a *nyers erőt* az egyesületben, így meghívott minket a nyári 67. KABK-CSA Nagytáborra. A Montenegró Expedíció első hete után kicsiny bandánk (Gelybó Györgyi, Kolumbán Zsuzsi, Lagzi Oli, Lajhár, Sas Dóri, Süsü és Stieber Bence) az erdélyi kutatótábor felé vette az irányt. Egy diszkrét fél napos szerb-magyar határátkelés és egy szentesi lecsóevős, ágyban alvós megálló után vasárnap este meg is érkezünk a Bihar megyei Tízhatár karsztfennsíkra. Régi és leendő kisbarátaink nagy örömmel, kétfogásos vacsorával, tábortűzzel és erdélyi pálinkával üdvözöltek minket. Ez volt az a pont – az

érkezésünk utáni második percben - amikor teljesen bizonyossá vált, hogy jó helyen vagyunk!

A tábornak több főbb projektje volt, amihez csatlakozhattunk, így az első közreggeli elfogyasztása után (szabadtűzön készített *vinetta*) kaptuk is fel a *salopétát*, a *hámot*, az *úti Eugéniát* és a *Vivarist**, majd indultunk a Guguba (Colaboratorilor) térképezni és ~~hideg-patakban hasalni~~ végpontot kutatni. Ez annyira kellemes időtöltésnek bizonyult, hogy a héten megismételtük még egyszer. Aztán még egyszer. Törekvéseink nem maradtak eredmény nélkül, Cuga be is tudta fejezni a barlang jelenleg ismert járatainak térképét. A többiek talán még azóta is a patakmederben vannak, és mellúszásban haladnak a kavicstengerben... ha élhetnek ezzel a képzavarral. A Gugu jelenleg 196 méter mély, 1352 méter hosszú és Boti szerint már kezd barlang kinézete lenni!

Nem kisebb erőbedobással ment a felszíni bontás a Runki-tetőn, az Izbándis rendszer egyik régi nyelőjében, Palcsi vezetésével. Ez kifejezetten népszerű munkapontnak számított: tehenekkel körbevett hús töbör alján, tele függőágyazásra alkalmas fákkal... Az egy hetes ásás után lett egy 10 méter hosszú barlangocska, aminek a végén lévő omladék az utolsó napon sajnos megrogyott, és eltömődött.

A Csaba-nyelőben örületes ácsolás zajlott. A három éve felfedezett barlang nagy reményekkel kecsegtet, sokakat vonz a bebocsátás a Letea völgy legnagyobb barlangrendszerébe. Itt történt az az eset – ekkor egyszerre csusszant fel az egyesületi szemöldök –, hogy Erik szájából elhangzott az alábbi mondat: „Nem tud druzsbázni a huszkvarnával, mert stíles.” Mindenki megnyugodhat, tisztázva lett a félreértés: tudott druzsbázni** a Husqvarnával, annak ellenére, hogy Stihlen nőtt fel! A tábor óta többször is volt kutatás a nyelőben: 6,5 méteren megtalálták a szálkövet, majd megjelent egy üreg, ahonnan jön a huzat, szóval nincs megállás!

Voltak kisebb lélegzetvételű munkák, pl. a Tudorika-lyukában, ahol a végpontot két lehetőség közül választhattak: egy impozáns kürtő kimászása vagy agyagban tapicskolás. Szóval megásták az agyagot.

Az idei felfedezés, a táborhelyhez közeli Útmenti-barlang, itt is eltöltöttünk egy-egy napot. Fel lett mérve, majd egy próbabontás után parkolópályára (érted?!) lett téve a kutatás.

A kutatótábor végé felé a sok-sok munkáért, verejtékért és vacogásért cserébe Manó elvitt minket a jól megérdemelt jutalomtúránkra a Szeles-lyukba. Ott aztán minden volt, amit el tudtunk/el akartunk vagy nem tudtunk/nem is akartunk elképzelni. Egy mesebeli töbör alján van a bejárata, majd egy kevésbé mesebeli beszállás után bájos kis aknák, egy meglepő (khm) kis meander, egy aktív patakos rész és még egy csintalan (khm) kis meander után hatalmas metróalagutakban folytatódik a barlang. Szuper változatos és szemet gyönyörködtető hely, csak egy kicsit rossz a marketingje (amin én most *nyilván* sokat javítottam).

A tábor alatt úgy vettük észre, hogy a kolozsvári barlangászok sem vonják meg maguktól az élet élvezetét: a felszerelésmosást a sűrű fenyvesekkel körbe ölelt Vida-tavon ejtettük meg, csodás napsütésben, hűsítő italokkal, frissen készült

miccsel és az elmaradhatatlan tehenekkel. („Kilapult a kötélmosó spirál, mert rálépett egy tehén. Ezt, hogy magyarázom ki a raktárosunknak?”)

Végül, de nem utolsó sorban, nagyon fontos kiemelni Marit, a tábor szívet-lelkét és konyhatündéréjét, aki nélkül nem lett volna minden nap reggelink, uzsonnánk és meleg vacsoránk. Álmaimban néha fel-felbukkannak a pörköltjei, gulyása (nem, nem olyan, amire gondolsz, hanem az erdélyi változata), lucskos káposztája és a csörögefánkja.

Remek kis hetet töltöttünk Erdélyben, köszönjük a meghívást és a jól tartást, jövőre ott találkozunk!

*Vinetta: padlizsánkrém, salopéta: overall, hám: beülő, Eugénia: kekszes, nagyon rumos édesség, Vivaris: házi csoki

**Druzsábáznai: fűrészelni [ige], az orosz benzinmotoros Druzsba fűrészes nyomán

Kolumbán Zsuzsi

Monte Cavallo Expedíció

Sok-sok évvel ezelőtt, még egészen zöldfülű barlangászként fogalmazódott meg bennem, hogy szeretnék eljutni a Monte Cavallo barlangba. 2017-ben Tarczi Zsófi által szervezett túrán lett volna lehetőség, de akkor a monszunszerű, cseppet sem ideális időjárás megghiúsította a kísérletet. Ugyanis a barlang árvízveszélyes, és bizonyos helyeken igencsak tud benne folyni a víz. Később a pandémia, majd a nem megfelelő személyi feltételek és egyéb erőforrások szűkössége miatt maradt még egy jó időre bakancslistán a dolog. Ugyanis a 677 méter mély barlang mindhárom bejárata 2000 méter felett nyílik, ahova az összes holmit, ha nem is túl hosszan, de hátton kell felvinni. Az egyesületemnek egyszerűen nem volt elég felszerelése hozzá, illetve kellően ütőképes csapatot sem tudtunk összerakni. Így adódott a helyzet, hogy egyesületek közötti összefogás keretében valósítsuk meg a túrát, amelynek én lettem a szervezője. 2023 novemberében tartottuk az első megbeszélést, 2024 májusában pedig egy Cavallo felkészítő-csapatépítő túrát. A csapadékmentes, száraz nyár bizalomra adott okot az időjárást illetően, és miután a BEAC és Myotis raktárát is kiürítettük a Cavallóra, az FTSK és egyéni felajánlások is segítettek a túra megvalósulását. Augusztus 16-hoz, a kiutazás napjához közeledve egyre gyakrabban fürkésztük az időjárás előrejelzést, és bár nem tűntek optimálisnak a körülmények, de a tervek kivitelezhetőnek látszottak. A kiutazás napját követően ugyanis három napot szántunk a beszerelésre, három napot pedig a kiszerelésre. Ezekhez a feladatokhoz igazítottuk a kinnlevő csapat létszámát, két turnust létrehozva. Továbbá két tartalék napot tartottunk fenn a turnusok között az időjárás szeszélyeinek leküzdésére.

Az 1. turnus csapata Fotó: Juhász Péter

Pénteken, az indulásunk napján az előrejelzések azt mondták, hogy vasárnap hajnalig nem kell csapadékra számítanunk, de utána már elromlik az időjárás és napokig esni fog. Emiatt az az ötlet született, hogy még pénteken este egy csapat elkezdje a beszerelést, hogy annyival is közelebb kerüljünk a végponthoz. Mint később kiderült, ez az ötlet rendkívül hasznosnak bizonyult. A lelkes és ereje teljében lévő beszerelő csapat este 8 óra után kezdte el a beszerelést és kb. -300 méterig, a Risalita Marisello környékéig jutott, majd éjjel 2:10 körül kiérkezett a barlangból.

Az 1. beszerelőcsapat készülődik (Juc, Joe, Lenin) Fotó: Juhász Péter

A 2. beszerelőcsapat reggel 7:20 körül elindult, hogy folytassa a szerelést. Ők szépen be is szerelték a barlang leghosszabb kötéltagjait, helyenként bátrakat mászva az igencsak fej fölött lévő kikötési pontokig. Az árvízveszélyes aknarendszer után, a fosszilt elhagyva a Sloux környékén azonban a La Casetta bivakba vezető járat megtalálása nem ment könnyen, a felirat is konkrétan félrevezető volt a barlang falán. A több, mint 1 órás útkeresés és a térképen nem szereplő kisebb-nagyobb aknába való kötélvágások miatt, a szerelőket beérte a kora délután induló következő csapat.

A 2. beszerelőcsapat indulás előtt (Ábris, Sasi, Zeus) Fotó: Juhász Péter

A hajnali eső miatt a kiérkezési időpontot komolyan vettük, így célokat és lehetőségeket szem előtt tartva a -400-450 méter körül feltorlódott 10 barlangász közül 5 visszafordult, a többiek 2 friss beszerelővel kiegészülve folytatták az utat a barlang végpontja felé. A tovább vezető utat megtalálva már viszonylag könnyebben volt járható a barlang ezen szakasza, sok helyen bennhagyott fix kötél segítette a közlekedést. Azonban a bivakot elhagyva a fixen kiépített részek kötélpályái és a beszerelési lehetőségek sem feleltek meg tökéletesen minden igénynek. Viszont elegendőek voltak ahhoz, hogy ez az 5 fős csapat már elérje a végpontot. A barlang felső részének kicsi aknáival szemben a bivak alatti részeket már a nagy terek határozzák meg. Közeledve a végponthoz pedig a Yukon folyó erősödő hangját lehet hallani, ami a végponti terem első részében eltűnik egy vízesésben. Egészen impozáns és tekintélyt parancsoló végpontja ez a barlangnak. Látva a felső aknarendszer mosott falait, majd a bivak alatti ferde lejtőt követő kisebb aknarendszer szifonkerülőjét, végül a teljes szárazság esetén sem elhanyagolható vízesést: ez nem az a hely, ahol nagyobb víz esetén tartózkodni szeretnénk. A végpontot elérő első csapat, kb. 6,5 óra alatt ért ki innen a felszínre, picivel éjfél előtt.

Vasárnap hajnali 3 óra körül eleredt az eső, megpecsételve a következő napok barlangi és felszíni programjait egyaránt. Nem maradt más lehetőség, mint alkalmazkodni a kialakult helyzethez: a következő pár nap a bivakkóban jókora lakomákkal, alvással, beszélgetéssel, kártyázással és rendszeres koccintással telt.

Ez idő alatt a turnusváltás is megtörtént és az új csapat meghozta a jó időt. A nemzeti ünnepünket követő napon a Myotis keménymaggal kiegészülve ismét végponti látogatást terveztünk, 2 csapatban. Az 1. beszerelő csapat feladata volt a bivak alatti kötélpálya rendbe tétele, továbbá kisebb javítgatások, komfort növelő szerelések eszközölése. A 2. csapat pedig a végpont meglátogatásán kívül szemetet szedett és a kiszereles elkezdesét kapta feladatul. A két csapat a végponton találkozott és némi feladat újra osztás után elkezdődött a barlang kiszereles. A kiszereles első fázisában elég jól haladtunk, kb. 200-250 méterig ki is szereltük a barlangot. Szítáló eső és erős köd fogadott minket a felszínen, hajnali 2:45 körül. A bivakkóól elénk induló felszíni ügyeletünknek köszönhetően nem a teljesen rossz irányban lévő parkolóban kötöttünk ki a szálláshelyünk helyett, ugyanis a látótávolság igencsak korlátozott volt.

Nem sok különbség volt a felszín és a barlang között kijövetelkor Fotó: Juhász Péter

Még 1 leszállás volt szükséges a barlang teljes kiszereleséhez, viszont idővel jól álltunk, emiatt úgy döntöttünk, hogy a hajnali kiérkezés miatt aznap már nem megyünk le, pihenünk 1 napot. Másnap kényelmes indulással, egy kiszereelő és egy serpa csapattal, kb. 5 óra alatt teljesen kiszereeltük a barlangot.

A kiszereles után szerintem egyikünk sem gondolta, hogy a barlangon kívül vár még minket más és váratlanabb kihívás is. Történt ugyanis, hogy elleptek minket a tehenek. Az elsöre jámbornak tűnő, barátságos jókora jószágok jelentős galibát okoztak. Az újonnan szerzett területük rendszeres kijelölésén kívül nem hagyták

békén a cuccainkat és sajnos a sátrak lebontásában is jeleskedtek. Így a végén kihoztuk a maximumot a bivakkó kapacitásából és a szép idő ellenére mindannyian a menedékházban aludtunk. A hegyről való lecuccolást követően a szombat délutánt és az éjszakát pedig a Predil-tó partján töltöttük, kipihenve az elmúlt napok fáradalmait.

A 2. turnus csapata Fotó: Juhász Péter

Összességében egy klassz és sikeres hetet tudhattunk magunk mögött, hosszú idő után ismét friss infót szerezve a barlangról. A túra során felmértük a kikötési pontok és a bennhagyott kötelek állapotát, és ahol kellett, cseréltük azokat. Elkészítettük a barlang pontos felszerelésigényét és beszerelési vázlatát, továbbá jókora adag szemetet hoztunk ki a barlangból. Sajnos még így is maradt lent bőven. Nincs mese, még több üres baggel vissza kell térnünk valamikor...

Juhász Péter

MKBT szakmai tanulmányút Ausztriába

Eredetileg az osztrák Barlangnapra készültünk, de Tamás elvesztése megváltoztatta az előzetes tervekét. A rendezvény közelében talált és tavasszal lefoglalt nagyon kedvező szállást sem akartam lemondani, így 2024. szeptember 8–15. között 26 fő részvételével mégis nekivágtunk a Spital am Phyrn környékére tervezett útnak. Az egész csapat ki volt már éhezve Ausztriára, hiszen 2018 óta nem jártunk arrafelé.

A 30 fokalos magyar nyárból indultunk, idegenforgalmi barlangot kerestük fel Kirchberg am Wechsel mellett. A barlangot a bécsi és alsó-ausztriai barlangkutató egyesület tagjaiból alakult kutató és fenntartó csoport működteti. Vezetőjünkkel a díjmentes látogatást Lukas Plan, a Bécsi és Alsó-ausztriai Barlangkutató Szövetség elnöke intézte számunkra, így kissé meglepett, hogy felbukkanásunk némi zűrzavart váltott ki a vezetőknél. Szerencsére sikerült úrrá lenni a problémán, és már mehettünk is Friedrich Marschoun (Fritz) vezetésével a barlangba. Annyit fényképezhattunk, amennyit csak akartunk, és éltünk is a lehetőséggel. A túra után vezetőnk már célozgatott rá, hogy másnapról elromlik az idő, de valahogy nem akartuk tudomásul venni. Amikor rákérdeztem a többiekre, hoztak-e sapkát, kesztyűt, elég meleg ruhát, értetlenkedve néztek rám, én meg erősködtem, hogy jönni fog a hó.

Mindenesetre még nagyszerű időben kerestük fel a Kirchs Schlag-i várat, ahonnan remek kilátás nyílt az alattunk strandolókra.

Szállásunk a helyi paplakban volt, ahol a sok jó ember kis helyen is elfér elvén viszonylag kellemesen töltöttük az első éjszakát. Sőt még a kulcs is nálunk maradhatott, hiszen egy hét múlva úgyszólván visszajövünk. Mint később kiderült, ennek nagy jelentősége lett.

Túránk másnapján zuhogó esővel beköszöntött az ősz. Aznapi programunk az Erzberg látványbánya meglátogatása volt. Kombinált túrára váltott jegyünkkel először a Hauly-nak nevezett gigantikus dömperrel indultunk a jellegzetes, teraszos, piramis alakú 1465 m magas Erzberg meghódítására. Szerencsére a fejünk felett átlátszó tető védett a szakadó esőtől, miközben egyre feljebb hatoltunk, menetközben kijelzőkön ismerkedve a bányászat különböző folyamataival. A felszíni látogatás után a „Katl” bányászvonattal hatoltunk be 1,5 km mélyen a hegy belsejébe, ahol megismerkedhettünk a vasérc keletkezésével, a hegy legendájával és szemügyre vehettük a különböző bányagépeket is.

A bányalátogatás után késő délután érkeztünk meg a Hinterstoder fölé, 1400 m magasan lévő ifjúsági szállásra, mely a következő 5 napra túráink kiindulási bázisa volt. Itt napi háromszori étkezést kaptunk, reggel svédasztalos reggelit, délben hideg ebédcsomagot, vacsorára pedig levest, főételt, süteményt, hatféle salátával és gyümölcsöt. Továbbá megkaptuk a Phyrn-Priel Aktív Kártyát is, amellyel minden

felvonót, látványosságot ingyen vehettünk igénybe. Szállást, ellátást és kártyát napi 44,30 euróért.

Utazásunk harmadik napján az időjárás próbára tette a szervezési képességeinket, át kellett dolgozni a programot, ezért délelőtt Hinterstoderben az Alpineum-mal ismerkedtünk. Az 1998-ban épült modern múzeumépületben berendezett kiállítás során megismertük az alpinizmus és a síelés fejlődéstörténetét, valamint a favágók életveszélyes munkáját. Gyönyörködhattunk Edward Harrison Compton angol származású, de német tájfestőnek a Holt-hegységet ábrázoló eredeti festményeiben is.

Délután pedig Felső-Ausztria legszebb és leghosszabb szurdokát, a dr. Vogelgesang-szurdokot jártuk végig hol kevésbé, hol jobban áztató esőben. Viszont a látványra nem lehetett panasz, hiszen a hatalmas vízmennyiség szemet gyönyörködtető vízeséseket hozott létre. A szurdok után még némi szíverősítőre betértünk a Bosruck turistaházba, sőt az igazán keménymag kimásztá még a Poppenberg vasalt utat is.

A szerdai nap igazi hamisítatlan szeptemberi kiránduló idővel örvendeztette meg a társaságot. Ekkor a Höss Expressz 6 személyes ülőlifttel felvitettük magunkat az 1834 m magasan lévő felső állomásra, ahonnan többféle kirándulást lehetett választani. A legbátrabbak megcélozták a 2212 m magas Schrocken csúcsát, sőt a gerincen még a szomszédos, 2328 m magas Kreuzspitze csúcsára is felmásztak. Voltak, akik 2050 m-ig, a nagy többség pedig az 1999 m Schafkögel keresztjéig jutott. A panorama teljes és lenyűgöző volt, jobbról a Totes Gebirge kopár vonulata a Nagy Priel-lel, előttünk a Grimming, a háttérben pedig a Dachstein gleccser és a csúcs magasodott.

Visszaútban kis kitérőt tettünk a Schneefen (hónyílás) bejáratához is, majd élményekkel telve tértünk vissza a szállásra.

Másnapra gyökeres változást ígért a meteorológia, ezért még az este úgy döntöttünk, reggel levisszük a csomagok jelentős részét, és a busz már nem jön fel

többet a hegyre, ott hagyjuk utánfutóval együtt a felvonó parkolójában. Helyette a Hössbahn felvonót használjuk.

Reggel először a Kréta-barlang (Kreidelucke) várt ránk, ahová előzetesen beszerzett engedélyünk volt. Az 1160 m hosszú vizes barlang impozáns bejáratát könnyen megtaláltuk a hegyoldalban.

Csak az volt a kérdés, a csapadékos időjárás miatt be tudunk-e menni a barlangba. A Steyr-folyó, melynek hídján át kellett kelünk az előző naphoz képest jelentősen megáradt, de a barlangtúrát szerencsére semmi sem veszélyeztette. Tekintettel arra, hogy a barlangban a Kalkalpen Nemzeti Park – elsősorban gyerekek számára – kalandtúrákat vezet, több helyen is akadtak beépített lépések, drótkötelek. A csapatnak nagyon tetszett a túra, ami után elsétáltunk a Strumboden vízeséshez, amely félelmetes vízmennyiséggel és sebességgel zuhant alá a megáradt Steyr sziklái között. Mivel még viszonylag korán volt, gondoltam Spital am Phyrn tartogathat még számunkra némi látnivalót, de sajnos mindenhová előre kellett volna bejelentkezni, az eső meg reménytelenül szakadt, így inkább igyekeztünk a felvonóhoz. Felfelé haladva, az eső átváltott hóesésbe, mire kiszálltunk a kabinból porcukros fenyők fogadtak, azután estére már jókora hóréteg fedte be a kerti bútorokat

a teraszon. Pár óra múlva minden gyönyörű, karácsonyi mesevilággá változott. Aznap estére már csak mi maradtunk a házban, igaz kissé megfogyatkozva, mert hárman még aznap visszatértek a paplakba.

Másnap reggel, fájó szívvel mi is búcsút vettünk e remek helytől. A ház mikrobuszával három fordulóval elszállítottak bennünket a felvonóhoz, ahol már indulás előtt el kellett távolítani a vizes hó súlyától kidőlt első fenyőfát. A helyzet kezdett egyre reménytelenebbé válni, de nem akartuk kihagyni a kártya nyújtotta lehetőségeket sem, ezért úgy döntöttünk, siklóval felmegyünk a Wurzeralmra. Ahogy kiszálltunk, alig tudtunk megállni az orkánnal párosult hóviharban a lábunkon, a 25 cm-es hóban. Néhány elszánt társunk elindult a tó irányába, mi a többiek pedig bemenekültünk az egyetlen nyitvatartó vendéglátóhelyre. Mindjárt kiderült, hogy a vendéglőnek régóta kint élő magyar tulajdonosa van, akinek fel is lendítettük a forgalmát.

Aznap még meglátogattuk a Trautenfels-i kastélyban berendezett helytörténeti kiállítást, majd visszaindultunk Kirchsschlagba. Úgy látszik, az időjárásból kifolyólag nem ért elég sorscsapás, a Semmering-en elhagytuk az utánfutó bal hátsó kerekét. Nem volt mit tenni, minden csomagot be kellett pakolni a buszba, az utánfutót pedig hátrahagytuk egy útjavítás miatt éppen kialakított parkolóban.

Utolsó előtti napunk délelőttje szervízkereséssel, csavarbeszerzéssel telt, majd sofőrünk visszament, hogy életre keltse a hátrahagyott utánfutót. És akkor csoda történt, a kerék oda volt állítva az utánfutó mellé, sikerült fel is szerelni, így megúsztuk, hogy két menetben kelljen hazaszállítani a társaságot. Ennek öröme délután Fraknó várában egy nagyszerű magyar nyelvű vezetésen vettünk részt, ami után már orkánszerű szélben és szakadó esőben értünk vissza a paplakba.

Minden viszontagság ellenére egy igazán jól sikerült kirándulás végén vasárnapra nem maradt más, csak épségben hazaérni a „Boris” ciklon elől.

Fleck Nóra

Montenegró felfedezése 2002. októberben!

2002. augusztusának végén, szokásunkhoz híven a Bekey csoporttal lent voltunk a Pálvölgyi barlangban kutatni.

Mikor kijöttünk a barlangból, ott várt a bejáratnál Gack László, egykori csoporttársunk. Miután átöltöztünk, bementünk a Hangulatjavítóba (kocsma) beszélgetni. Örültünk Lacának, akivel régen találkoztunk már. Megkérdezte, mit szólnánk egy túrához Montenegróba. Mondta, hogy interneten felvette a kapcsolatot a Belgrádi Egyetem barlangkutatóival (ASAK), akik felvetették, hogy lehetne egy magyar-szerb, közös barlangkutató akció Montenegróban. Csoportunk még jelenlévő tagjai, Kiss Attila és jómagam, Laufer Csaba, azonnal rávágtuk, hogy gyérünk, menjünk. Jelen volt a beszélgetésnél Sági Péter is, aki közölte, őt is érdekli a túra.

Megbeszéltük, hogy októberre Laca megszervezi az expedíciót. A Bekey csoportból még csatlakozott hozzánk Madár Mariann "Macás", aki otthon

eltévesztette és úgy adta elő, hogy Monte Carlóba megyünk. Később ezen jót derültünk.

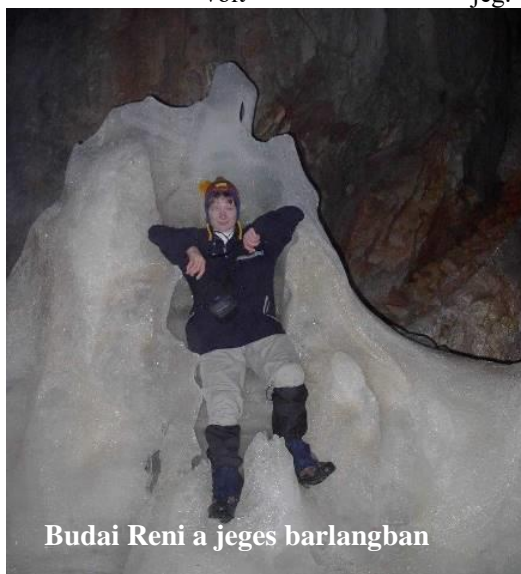
Októberben találkoztunk egyik este és elindultunk a nagy kalandra Sági Péter Peugeot kombijával és Kiss Attila Land Rover kocsiával. 6-an indultunk útnak.

A két kocsi között a kapcsolatot CB rádióval tartottuk. Laca szólott, hogy Belgrád felé menjünk, mert ott találkozunk a szerb barlangászokkal és két fő jön velünk. Belgrád előtt ránk szólott Laca, hogy változott a program, mert közben ők fölmentek a Durmitor hegységbe, és találkozzunk Zabljak településen. Így módosult a program és célba vettük a Durmitort. Végig bolyongtuk Szerbiát, mivel a helységnév táblák a háború után még vagy nem lettek visszaállítva, vagy megtévesztőek voltak. Rendes térkép sem volt nálunk.

Nagy nehezen feljutottunk Zabljakba, ahol kiderült, hogy a szerb barátaink, már nincsenek ott, hanem Montenegróban várnak ránk, Njegusi település fölött a Kod Pera na Bukovica nevű vendéglőben. Nekem volt egy új (akkor egyetlen) Gizi Map Montenegró térképem, amin láttuk, hogy be van jelölve egy jeges barlang. Úgy döntöttünk, hogy megnézzük, ha már itt vagyunk. Föl is mentünk a barlangba, ahol valóban volt jég.

Másnap indultunk a térkép szerint Podgorica felé. A térképen egy viszonylag jó minőségű utat jeleztek. Nem igazán volt az. Kiderült, hogy valójában egy tervezett útról volt szó, jóformán csak a szegélykövek jelezték, hogy merre megy az út.

Több helyen a hegyoldalból vízesés folyt az úton át, elmosva az út felét. A Land Rover lazán vette az ilyen akadályt, de a Peugeot, nem igazán örült neki. Sági Péter mondta is, hogy leamortizálja az autóját. Nagy nehezen sikerült kiérni a Moracafolyó melletti főútra. Ságival mentünk elől, láttunk egy rendőrt a bódéjával. Sági kiintett neki és mentünk tovább, hátranzve láttuk, hogy Kiss Attilát megállította a rendőr. Arrébb bevártuk Attilát és kérdeztük, mi volt a gond. Mondta, hogy ez volt a szerb montenegrói határ. Biztos azért nem volt gond Ságival, mert a kocsi elején egy nagy BMSZ matrica volt a vörös kereszttel. Eljutottunk nehezen Kod Pera Bukovicába, ahol a szerbek kedélyesen iszogatták a lozát. Örültünk egymásnak, majd elmentünk megkeresni a Duboki do-barlangot. A

Budai Reni a jeges barlangban

jelenlegi tábor felé vezető leágazásnál megálltunk és elkezdtük keresni a barlangot, mivel a szerbek csak hallomásból ismerték. A sors iróniája, hogy a magyarok találták meg. Kiderült, hogy egy ideális táborhely (a jelenlegi) van a közelében. Egy jó alvás után leszálltunk a barlangba. Kifelé jövet a felszínen egy kiadós eső volt, ami hamar megjelent a barlangban is, épp ott, ahol a kötelet vezettük. Kellemes volt vizesen kijönni az esőre. Egyébként az egyhetes út alatt, szinte mindig esett az eső.

Megállapítottuk, hogy 2003-ban már kéne egy nyári tábort szervezni ide. Jó a barlang, jó a táborhely is. Akkor még Bekey csoportban gondolkodtunk, de kiderült, hogy egy év múlva már több csoportot is érdekelt!

A Duuboki do-barlangtól elmentünk Virpazar térségébe, ahol Trnovo településen található egy jó barlang, a Grbocica. Meg is néztük és nagyon tetszett.

A barlang után lementünk Virpazarba és elbúcsúztunk a szerb barlangos barátainktól.

Szerencsésen hazaértünk és eldöntöttük, hogy nyáron Montenegró tábort szervezünk!

A csapat tagjai név szerint:

1. Kiss Attila (Bekey csoportvezető)
2. Gack László (szervező)
3. Budai Renáta
4. Madár Mariann
5. Sági Péter
6. Laufer Csaba

Laufer Csaba

BARLANGKUTATÁS

A barlangkutató és a borzok kapcsolata a Káposztás-kerti barlangokban

A Szöligethez tartozó, festői környezetben elhelyezkedő Káposztás-kerti barlangoknál 2021 óta folytatunk intenzív barlangkutató munkát. A Ménes-tótól felsétálva a Káposztáskerti-forrás felett, különböző szinteken találjuk a korábban forrásként működő, jelenleg 3 különálló barlang 7 bejáratát. A járatok hosszúsága már a 100 métert is meghaladja és barlangokból kirepülő denevérek, illetve a helyenként érezhető huzat további motivációt ad a kutató csapatnak. A barlangok között a hegy gyomrában már korábban is kapcsolatot sejtettünk, kutató munkánk eredményeként sikerült 4 bejáratot összekötni egy „rendszeré”, de a rejtett kapcsolatokra egy lelkes segítőnk hívta fel a figyelmet.

A kutatást alapjaiban megváltoztató esemény 2022 végén történt a rendkívül szűk Káposztás-kerti 2. számú barlang térképezése közben, amikor a barlangon belül megláttam egy borz hátát, ami után méltóságomat hátrahagyva és a műnyúlamat kiszakítva pánikszerűen kimenekültem.

Vadkamera akcióban

Káposztás-kerti 1. számú barlang bejáratához is helyeztem el rövidebb / hosszabb időre egy vadkamerát és a felvételek igazolták, hogy a barlangokat egy borz használja borzvárként. Rendkívül vicces volt végignézni a felvételeket, ahogy a borz tisztálkodik és cseréli az almot. A szakértők azt gyanították, hogy egy közeli borzvárból kiközösített hím egyed költözött be, aki egy új klán alapításához készíti elő

a barlangokat. Nem sokkal később a téli felvételeken már egy nőstény borz is feltűnt és bizony kíváncsian vártuk, hogy mit hoznak a tavaszi felvételek.

Aztán április végén a felvételeken feltűnt egy kis esetben, szeleburdi kisborz, aki mindenképpen

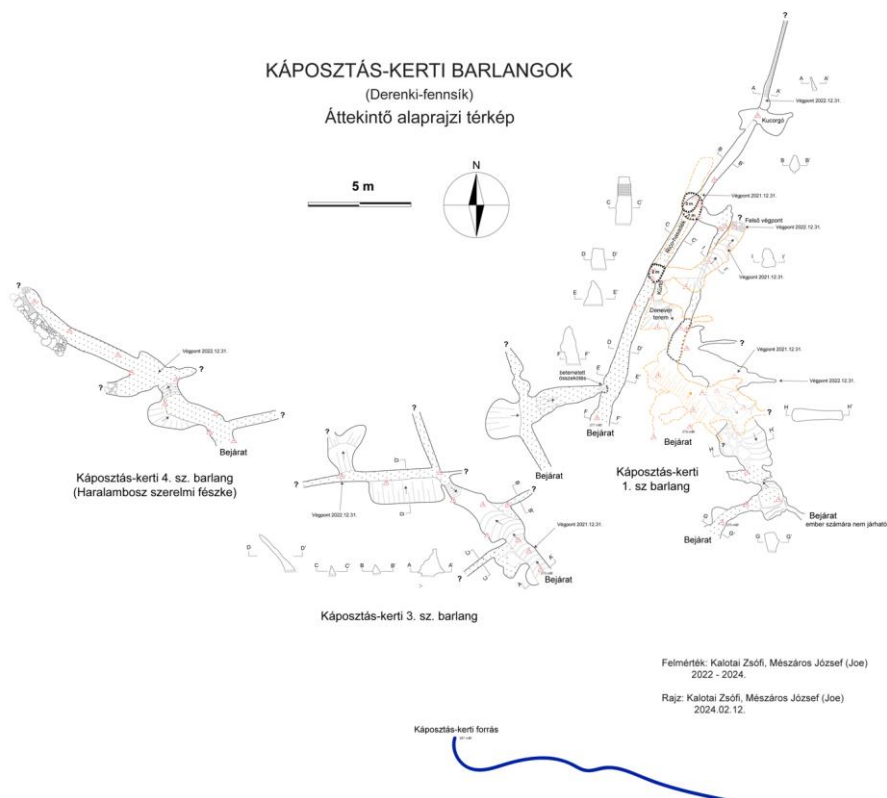
szopizni akart. Szép dolog a barlangkutató, de azért kisborzot nézni is egészen megható ;-)

A találkozás után jobban utána olvastam a borzoknak és felvettem a kapcsolatot borz szakértőkkel is, hogy a kérdéseimre választ kapjak. Egyrészt a borz életmódjából és viselkedéséből szerettem volna levonni következtetéseket és a békés együttélés megteremtése is célom volt. A Káposztás-kerti 4.

számú barlang (vagy ahogy mi hívjuk Haralambosz Szerelmi Fészke) és a

A kisborz és a mamája

A Káposztás-kerti barlangok áttekintő, alaprajzi térképe

A borzok téli lábnyomai és a felvételeken látható egyirányú közlekedés miatt már egészen biztosak vagyunk abban, hogy a 3 különböző barlang egy összefüggő rendszert alkot, amely legalább 140 méter hosszú.

A borzokról gyűjtött új információk alapján azt gondolom, hogy a Káposztás-kerti barlangokat már hosszú generációk óta használják borzok borzvárként. Egyrészt a bontás közben találtunk borz koponyát, illetve helyenként a koptatott, csiszolt mészkő felületek a barlangban közlekedő állatok súrlódása miatt alakulhatott ki. További logikus magyarázatnak tűnik a barlangok majdnem minden pontján korábban jelen lévő laza, leveles, mohás, magvakkal teli, humuszos kitöltés, amit a barlangok több pontján víz nem szállíthatott a végleges helyére. Azt gondolom, hogy ezt a kitöltést állatok vitték be.

Mit jelentenek a fentiek a kutatás szempontjából? Egyrészt felhívja a figyelmünket arra, hogy mi ebben a barlangban csak vendégek vagyunk. Másrészt meg kell

teremtenünk a békés együttélést a barlangban lakó borzokkal, ami remélem sikerülni fog az elkövetkező években. A barlang egyes részei a borzok miatt nem kutathatóak, de szerencsére maradt még olyan része a barlangoknak, ahol biztonságosan kutathatunk és nem kell borzok jelenlététől tartanunk.

Októberben a Lakatos-kupa idején megyünk újra kutatni és remélhetőleg újabb információkkal, felvételekkel gazdagodhatunk. További információ a Káposztás-kerti barlangokról és a borzokról a tavalyi kutatási jelentésben olvasható:

- https://termeszetvedelem.hu/wpcontent/uploads/2024/04/meszaros_jozsef_2023.pdf

A kisborzról készült pár felvétel itt látható:

- https://youtu.be/gKRfj_NpT-s
- <https://youtu.be/EC-o65dmnEQ>
- <https://youtu.be/IXtnEKfcEs>

Mészáros József (Joe)

MONTENEGRÓ 2024

Idén július 27 – augusztus 10. között immár a 21. Njeguši-Lovćen expedícióra került sor, amelyen a két hét alatt (a gyerekeket is beszámítva) összesen 107 fő vett részt. Táborunk a szokásos helyen, a Duboki do mellett bérelt mezőn volt, ám az ott is hőmentes tél újabb kihívás elé állította a táborvezetést: nemcsak az italok hűtéséhez használt jeget biztosító hólyuk, a Fridzsider volt üres, de az Ivanova Korita-i forrás is alig csordogált – a vízellátást végül bukovicai barátaink segítségével, a Cetinjéből felhozott vízzel sikerült megoldani.

Az expedíció 12 kutatónapja során összesen 32 barlanggal foglalkoztunk. Továbbkutatás és/vagy dokumentáció-kiegészítés 16 objektumban történt, míg a most bejárt 16 barlang közül 12 új felfedezés, 2-2 pedig pár évvel ezelőtt bemért, illetve már mások által is ismert volt.

A táborunkat övező Njeguši-polje két nagy barlangja közül a 7,5 km-es Njegoš-Kaszás-rendszerben a Moria fölött még 2019-ben felfedezett oldalág kutatását folytattuk egy hatfős, 4 napos bivakkal. Itt az aktív patakos járatot lezáró hatalmas omladék előtti kürtőben kb. 50 m magasságig sikerült feljutni, ahol egy huzatos, tágítandó meanderszakasz után nagy tér látszik; s ígéretes az ág egy másik kérdőjele mögötti termecskéből nyíló, még kimászatlan két kürtő is. A Duboki-Szentjános-rendszer utóbbi tagjában szintén kürtőmászással történt jelentős továbbjutás: a Freatika-ágból kiindulva, egy közel 300 m hosszúságú, s a Duboki Zsólyomi-ága felé tartó járatrész tárult fel. Újabb összekötés mégsem valószínű, mert a végső szakaszt kitöltő másfél m-es víz erős eltömődésre (vagy szifonra)

utal. Az új járatokkal a -543 m mélységű rendszer ismert hossza már megközelíti az 5 km-t.

A polje D-i oldalán magasodó Lovćen-vonulat területén három barlangot kutattunk tovább. A Stirovnik (1749 m) Ny-i előterében nyíló, 10 km feletti együttes hosszúságú Kétlyukú-Jeges-rendszerben most főleg a dokumentáció terén volt előrelépés: az előbbiben a Szaloncukor-terem lett felmérve, az utóbbiban pedig befejeztük a Ryobiológia-ág részletes térképezését – itt az Inverz-deltánál és a Laska-ágban végzett kürtömászások csak szerényebb eredményeket hoztak. A Bižaljevac romfalu melletti Hideglelős-barlang hírhedten szűk meanderének tágításával annak mélységét 150-ról kb. 175 m-re sikerült növelni, míg a Međuvršje-völgyben tavaly felfedezett Harangvirág-barlang aknasorában -71 m-ről -133 m-ig jutottunk; s mindkettőben van remény további feltárára is. A terepbejárások során e térségben felderített 6 újabb barlang közül a Majstoriba vezető makadámút közelében talált Fakatona bizonyult a legjelentősebbnek. Sajnos ez a hasadékkna -80 m-en záródik; a többiek hossza és mélysége pedig nem haladja meg a 60 illetve -25 m-t.

Az északi-zónában, azaz a poljét É-ről határoló alacsonyabb hegyvidéken a legtöbb időt a Nyúl-likára fordítottuk. ahol a térképezés folytatása -293 m-ig haladt előre, s a járatok felmért hossza 1230 m-re növekedett; ám a 2013. évi végpontot még nem értük el. A továbbkutató barlangok közül kettőben volt számottevő feltárás. Így a távoli Gorin Do térségében két éve felfedezett Szandálos-barlangban. a bejárati akna ablaka mögött rejtőző hasadékkna-sor teljes felderítése az eddig ismert -62 m helyett kb. 115 m-es mélységet eredményezett; míg a poljéhez jóval közelebbi Bogojeva Glaván tavaly -35 m-ig bejárt Cica-lukát kb -80 m-ig sikerült feltárni. Sőt, nem várt eredményt hozott a fennsíkperemen nyíló, -237 m mély Peć ismételt átnézése is: hatalmas aknájának egyik párkányáról, a talp felett úgy 40 m-rel egy új, kb. 50 m hosszú oldaljáratot fedeztünk fel. A terepbejárások során ismertté vált újabb barlangok legnagyobbikát Dragomi Do előtt találtuk: a Ladies First 108 m mélységbe vezető aknasora némi tágítással még folytatódhat is. Bár nem saját feltárás, szintén a jelentősebbek közé tartozik a -65 m mélységű Zvonečková propast, amelyet a csehek 1985-ben publikált hosszmetzete alapján egyértelműen azonosítani lehetett. Említésre méltó még itt a felfedezői által Békülési szándéknak elnevezett aknabarlang, ami a -40 m-en lévő meander-szűkületet tágítva ugyancsak folytatódhat, az ennél sekélyebb új aknákat viszont kitöltés zárja.

Az expedíció eredményeit értékelve, az idén bejárt 16 objektummal az immár kb. 70 km²-es kutatási területen általunk ismert, 10 m-nél nagyobb barlangok száma 323-ra emelkedett, az ismert járatok együttes hossza pedig átlépte a 47 km-t. E barlangok közül jelenleg kettő mélyebb -500 m-nél, míg a -200 m-t öt és a -100 m-t még 13 haladja meg. A most felfedezett, illetve továbbkutató barlangokban mintegy 1,4 km új feltárás és hasonló hosszúságú poligonmérés történt. A térképek készre rajzolása persze még folyamatban van, azokat az illusztráló fotókkal együtt

majd a Szakmai Napokon tudom bemutatni; a kutatásokat pedig jövőre innen folytatjuk!

Takácsné Bolner Katalin

Montenegró: Njegos-bivak

Az idei Montenegró számomra elég érdekesen alakult. Úgy terveztem, hogy majd sodródok az árral, és majd ott becsatlakozom valamilyen kutatásba, legyen az szinte bármi. Szóval nem voltak nagy terveim, de aztán indulás előtt 4 nappal felhívott Izápy Viktor, hogy volna-e kedvem velük (Viktor, Tapsi, Kagyó, Juhász Peti és Sándor Zsolti) menni 4 napra a Njegos-bivakba. Én egyből igent mondtam, mert elég izgalmas akciónak ígérkezett, és habár már jó néhányszor voltam bivakban, de ebben a barlangban még sosem.

A mi autónk szombat estefelé érkezett meg a tábor első hetére, vasárnap délután pedig már mentünk is a barlangba. Akkor vasárnap délelőtt derült ki számomra is, hogy kiből áll majd össze a be/átszerelő csapat, illetve kik a serpa csapat résztvevői. Mi pedig csak őket követve mentünk le a bivakba.

Gondolom, mondanom sem kell, ez így számunkra nagyon kényelmes felállás volt. Gyakorlatilag nekünk csak a személyes bagjeinket kellett levinnünk.

A barlang nagyon változatos, helyenként elég szűk, sokszor nagyon tágas, hol pedig „kicsit” sáros, no meg némi technikai tudás sem hátrány a bejárásához. A vasárnap esti leérkezésünk után érzékeny búcsút vettünk a 2 előrs csapattól, és megkezdtük a bivakos életünket.

Az esti, majd reggeli étkezéseket Tapsi koordinálta. Jó kis bivakételek voltak, olyanok, amiket gyakorlatilag csak a bivakban eszik meg az ember, de ott nagyon is jó étek voltak ezek.

Felturbózott smack levesek, rizses vagy krumplipürés, szalonnás, kolbászos, sajtos csodák jelentették a gasztronómia csúcsát ezeken a napokon. Napközben pedig irány a kutatás.

Hétfőn mindannyian elmentünk a Moria-terem feletti, vízeséses kürtő utáni, néhány éve feltárt, aktív vízes, új részekhez.

3 csapatba rendeződtünk.

Tapsi és Kagyó a meanderező járat végén lévő teremben (Mózes-terem) másztak egyet, ahol sikerült átjutni egy nagyon nagy és szép terembe. Ennek omladékos alja visszakötött a meanderbe. Felfelé egy nagyjából 30 méteres kürtő tetején látszott egy esetleges továbbjutás lehetősége, de már olyan magasan voltunk, közel a felszínhez, hogy úgy éreztük, nem erre megy tovább ez a barlang.

Peti és Zsolti a kicsit hátrébb lévő részen próbált áttörni. Húzórendszert építettek, hogy egy elég megtermett követ kimozdítsanak az útból. Végül ez sikerült is, de beljebb az omladék elég életveszélyesnek tűnt, így ezzel a próbálkozással felhagytak. Mint kicsit később kiderült a Kagyóék féle terem omladékos járata pontosan ide köt be, csak elég szűk, és nem egy életbiztosítás az omladék.

Viktor és én a járatrendszer felsőbb részeit néztük át, illetve egy oldaljáratot. Megnéztük az előző kutatás során kérdőjelekkel megjelölt részeket, melyből sikerült is néhányat letisztázni.

Elég hosszú műszak volt, nagyjából éjjel fél 1-re értünk mindannyian vissza a bivakba. Gyors főzés és evés után irány az alvás, mert 10-kor kelés.

Kedden 2 csapatba rendeződtünk.

Peti és Zsolti visszamentek az előző napi részekre térképezni, fotózni.

Tapsi, Kagyó, Viktor és én az „A” betű utáni, évekkal ezelőtt Rezső által elkezdett kürtökímászás környékére mentünk. Kagyóék folytatták a kürtömászást, kb. 50 m magasra jutottak, de ott sajnos egyrészt elfogyott a felszerelés, másrészt fej felett egy nagyon keskeny huzatoló szálkő hasadékhöz értek. Mögötte nagyobb teret sejtenek, ami jó esetben bejuthat az alatta lévő terem hatalmas omladéka mögé.

Mi Viktorral pedig a lenti többszintes omladéktengert néztük át, és gyakorlatilag mindenhol erős huzatot éreztünk. Sajnos továbbjutni nem sikerült, de 2 potenciális pont is van, amit majd érdemes lenne megbontani, és reményeink szerint összeköttetésben van a Kagyóék féle felsőbb járattal egy nagy terem formájában.

Ez a nap is hosszúra sikerült, de arra azért még volt erőnk, hogy főzzünk egyet.

Szerdán már majdnem elindultunk kifelé a bivakból, mikor megérkezett a serpa csapat, hogy segítsen kivinni a sok cuccot. Nagyon megörültünk nekik, mert nem lett volna túl üdítő 2 baggel kimenni.

A bejáratban aztán ott fogadott bennünket az előzetesen beígért sör, ami a csoportfotóhoz pont jól jött. Hála érte Stavinak.

A kutatónapjaink végén biztosra vettük, hogy nem ez volt az utolsó bivak, mert a Njegos megy tovább...

Szabad Zsolt

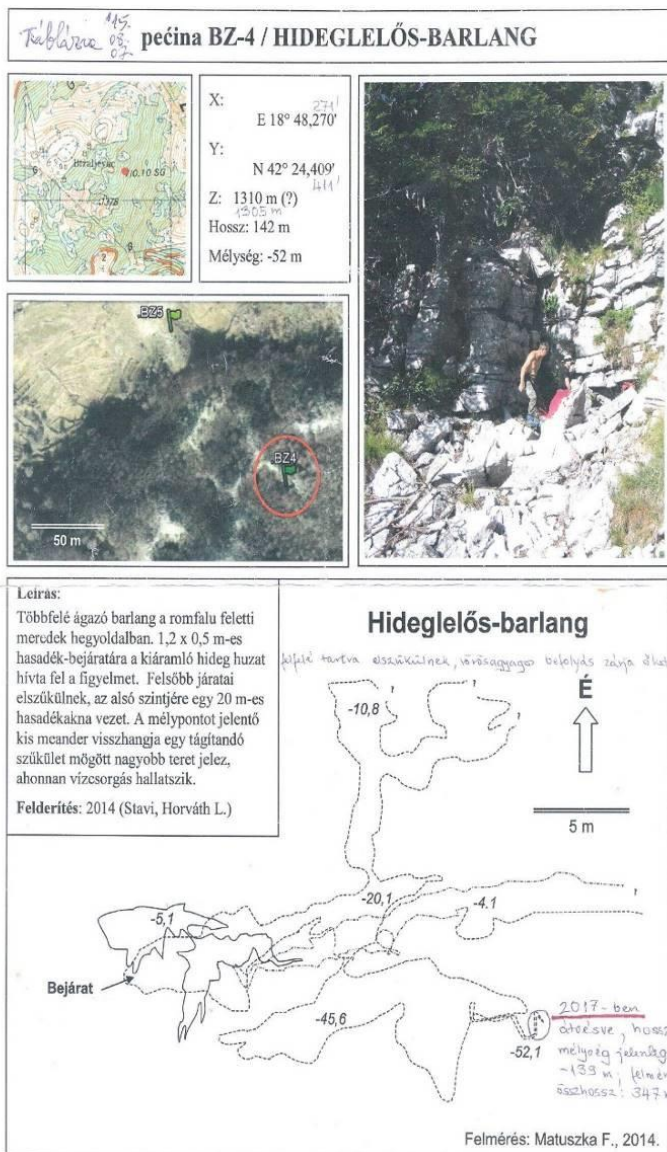
Montenegró: Hideglelős-barlang kutatási történet

A kaland még a 2014-es táborban indult, amikor is a barlangot Stavinszki Viki táncdalénekes és egy Fakusz nevű egyén találta. Rezsó a zord díjbeszedő szerelte. Matuszka Fanni Biáról, térképezte. Aztán a 40 méter mélyen az aknasor alján található szűk meander megállította a rohamos feltárást.

2016-ban Szaki vezetésével egy kis csapat újra meglátogatta a barlangot. Kiss Timi, Kunisch Mártarépa, Ágnes Milka Spáda.

2017-ben Szaki és Timi terveztek ide visszajönni. Kérdezték, nincs-e kedvem velük lemenni, merthogy omladékot kéne bontani és tágítani is kéne.??? Ne már. Tényleg. Már megint. Vajon miért találunk meg mindig ilyenekkel. Á csak hisztizek. Én ezt szeretem.

Ekkor Olsival 2 hetet voltunk Montenegróban. Minden második nap volt a barlang kutatása.

Akkor így nézett ki a barlang és a kataszteri lap. Alias: T.B.K.

Hideglelős kb. Stirovnik alatt van. Kocsival megállni az első kilátó előtt nem sokkal kell. Innen a legszebb a kilátás a tengerre és a Kotori-öbölre. Ha már tudod hol a barlang, 20 perc nem túl megerőltető sétával megtalálható. Persze azért első alkalommal kerestük 1 órán át. Második és harmadik nap kicsit kevesebbet. Az út két nagyon szép zöldellő rét mellett vezet el.

Brutál erős hideg huzat jön ki a barlangból. Állítólag $4\text{ }^{\circ}\text{C}$. Később megmértem, $3.9\text{ }^{\circ}\text{C}$ volt. Szóval igaz. És kifele jön. Akkor most mi van? A barlang lefele megy. De lehet, hogy van valahol egy jóval nagyobb magasabban lévő barlang. Pl. a Jeges. Ez párszáz méterrel magasabban van, és nagyjából felette helyezkedik el, hasonló hőmérséklettel. Akkor a Hideglelős esetleg a Jegesnek oldalága lehet?

Mennyi kérdés egy kis barlangkutatás kapcsán. Igen, a barlangkutatás összetett dolog. Mondjuk a faék is, csak ki kellett találni.

Timi, Szaki beszerelnek. Míg a beszerelés tart Ágnes Ilka felmászik egy szűk hasadékon és egy érintetlen területet fedez fel. Én is követem, illetve követném, de le kell vennem a slószot, hogy felférjek. Na, itt kellett volna befejezni ezt a barlangot. Ez a "levesszük a slószot" az egész kéthetemre rányomta a bélyegét a Hideglelős kutatásban. Fent kb. 50 méter új részt jártunk be, talán életem eddigi legszebb meanderét

itt láttam. Két rövidke járat, 8-10 méter magas, 1-2 méter széles, gyönyörűen oldott fantasztikus kanyarokkal. Mit nekem cseppkövek:))

Beszerelés után az akna alján a barlang egy szűk meanderben folytatódik. Itt gondolta Szaki, hogy tágítsuk akkor ezt a pontot. Magamban már eldöntöttem, hogy hiába a brutál huzat, pár fúrás még, és ennyi. Kimegyünk. A huzat nagyságáról annyit, ahogy lefelé fúrtam, a por a gravitációt meghazudtolva felfelé szállt, bele a szemembe. Műszak végén úgy néztem ki, mint a lisztes molnár, csak egy kicsit véresebben. A leszakadó kődarabok némi pattogás után elcsöndesültek, majd, amikor mondtam volna valamit Szakinak, hatalmas robajjal érték el az ismeretlen alját!!! Ez aztán beindította a vezér hangyát. Nincs mese, elkapott az

ékszíj. Látom a többiek is lelkesednek. Aznapra már eléggé elment az idő. Kb. 2 métert sikerült lejjebb hatolni.

A képen a tágított meander látszik. Igen, ez a Sas Dóri. Többször kifejtette, hogy a fenébe fértem át, ahol még ő is gebődött. Na igen, az a bizonyos vezérhangya. A meandert lefelé 6-8 méterre becsüljük. 10 lett és 8 métert kellett tágítani. Fél-egy méteres szűkületeket kellett átbontani a köztük lévő "tágabb" részekhez. Minden egyes sikeres lezúdulás után lelkesítő, brutális visszhang. Következő nap Timivel folytattuk a bontást. Igazából bőven elég a bontáshoz 2 ember. Az egyik, én, tágítom a hasadékot, a másik fagyoskodik, vigyáz rám és

adogatja, eresztgeti a szerszámokat, fúrót, mivel semmit nem lehet letenni. Fránya gravitáció, a tárgyak lefelé esnek. Habár Mörfi szerint azok derékszögben. Le is esett két kalapács, kesztyű stb. De a fúró az mindig hozzánk volt kötve. 7 órás műszak után, ahol Timi is, én is folyamatosan lógtunk (mivel leállni nem lehetett) újabb két métert haladtunk lefelé. Egy gellert kapott kőszilánk viszont akkorát ütött a kezemre, hogy a vastag kesztyűn keresztül is sebet ejtett. Szívárgott is alóla a vér. Timi mikor felhúzta a fúrógépet ijedten közölte, hogy az véres. Mire én: leejtettem a kalapácsot így vérrel és verejtékkel bontok. (Meg venceselővel, balloskával, péklapáttal stb.)

Következő műszakban Kalotai Zsófi-val ketten mentünk. Szegény a 8 órás műszakban kockára fagyott, pedig még a WC ajtót is magára húzta. Gyakorlatilag már az akna tetejében álltam, de annyi kő halmozódott fel a meander alján, hogy azt már a következő alkalomra hagytuk.

Ezen az alkalmon Ilkával mentünk le, ahol már sikerült is leereszkedni az új részbe. Az akna 10 méter mély és 5 méter átmérőjű. Innen aztán változatos szűkületeken és nagyobb aknákon mentünk tovább.

Szép aknátólp után folytattuk a felfedezést. Aztán kötélünk-vasunk-időnk elfogyott, ahogy a mesében lenni szokott úgyhogy elindultunk kifelé. Részemről a 10 méteres tágított meander úgy működött, akna tetején slósz le, kikepesztés a meanderből (megmértem 15 perc), majd kiérve slósz fel. Gyakoroltam ezt a pár nap alatt, de az új járatokban is, míg tágítottam az élénk kerülő szűkületeket. Szóval jól meg is untam a végére.

Következő műszakra Kun Imre Bástya elvtárssal mentünk le, ahol is elértük az akkor számunkra a barlang végét jelentő Szopó Álarc-

meandert. Ez a név mindent elmond róla. Még ide lesínylődtünk egy nagysamu kíséretében, elég is lett az egész 6 napos műszakból és a rengeteg szűkület tágításból. Bár a barlang egyébként látványos, izgalmas és fárasztó, az egész új rész a Munkás-ág nevet kapta, vagy Menkesz ahogy régen ezt a cigit becézték.

Eredetileg Dolgos lett volna, de ugye élő emberről nem nevezünk el semmit.

Ja igen, itt találtunk Bástya elvtárssal egy igen érdekes és új huzat borsókő képződményt, a huzat laskát. Később ID-val a Jegesben megtalált

új résznek is a bejáratí meanderében ilyeneket fedeztünk fel, ezért is lett Laska-ág. A tábor bontása előtti utolsó nap Fanni és Ági megkönyörültek rajtam, és eljöttek segíteni térképezni és kiserelni a barlangot. 3 beget hoztunk ki a barlangból, és ehhez a felszínen még hozzájárult a 3 saját begünk is. Szóval fejenként 2 beggel jöttünk le a hegyről. Hiába, szép és erős lányokkal kutatni öröm.

2021-ben Szaki, Timi, Sass Dóri, Mihály Csilla túljutottak a Szopó Álarc-meanderen, és egy újabb 25 méteres aknánál álltak meg.

Pár évre kicsit megint feledésbe merült a barlang. Én a Jeges bivak pálinka ivó tagja lettem. Köszönöm a lehetőséget Tomi!

Majd 2024-ben Romhányi Blanka Zoé (Kis adag), Tóth Ábris és Kovács Dani (Escobeer) kitalálták, hogy 1 hetet Montenegróban töltenének és belecsapnának az ottani kutatásba. Én is rákattantam erre a témára, szóval négyen autóztunk ki Dani kocsijával. Már előtte felvázoltam nekik a Hideglelős kutatás gyönyöreit. Tetszett nekik a dolog. Szegények!!!:) Itthon valahogy rám tört a gigantómánia és kitaláltam, hogy vigyünk fel agregábort, kábelezzük be a barlangot és essünk neki nagy fúróval és vésőgéppel a 3 napos meandernek. Így is lett. Kivitettem Sági papa teherautójával 100m 2,5 mbcu kábelt egy begben, illetve egy másik begben SDS maxos és plusszos fúrógépet, 2 aksis fúrot, akkumulátorokat, véső és- fúrószárat és a kalapácsokat, vésőket, villanszerelési anyagokat és a nyavaly tudja még mi mindent. Hordkeretet az aggregátor cipeléséhez. Ez sajnos 60 méter kötelemmel együtt véletlenül kint maradt Montenegróban. Lényeg, hogy semmiben nem szenvedtünk hiányt. Agregábort a tábor biztosította. Szép nagy Honda 2 KW-os

masina.
Kétszer
cipeltük fel
és le a
hegyre.

Vasárnap a reggeli gittrágás után az FTSK alapfokús csapat hathatós segítségével kiegészülve 11-en 9 beget + egy agregátort cipeltünk fel a bejárathoz. Köszí a segítséget: Ábris, Blanka, Dani, Dóri, Eszter, Gergő, Gomba, Laura, Linda, Nonó. Majd tenger, némi autótogatásokkal.

A következő napon Blanka, Ábris beszerelte a barlangot, én pedig a kábelt gombolyítottam utánuk. Némi villanszerelés és

az agregátor beindítás után elkezdődött a munka. Én a meandernek lefelé estem neki, Ábrisék meg kijjebb a szűkebb fordulókat tágították. Jól, de lassan haladt a munka. Lentre addig nem mertem senkit leengedni hátha valami brutálisabb darab szikla leesik és nem biztos, hogy azonnal ki tudjuk szabadítani őket.

Másnap Gomba, Dani és én indultunk folytatni a tágítást. Daninak mondjuk volt egy plusz 1,5 órás köre mivel lent hagyta a kocsinál a műnyulát. Meg persze el is tévedt a hegyen.)) Szintén jól haladt a tágítás, de sajnos így az új részek kutatása csak tolódott. Ezért elhatároztuk, hogy hiába a felvonultatott technika, egyelőre maradunk a pattintásnál, és lent már lehet folytatni a beszerelést, meg továbbmenni az ismeretlenbe. Kiszertük a kábelt a barlangból, amit vissza begelni teljesen a felszínen tudtunk csak, miután kicsit napoztattuk. Kihoztuk a feleslegessé vált fúrókat, eszközöket, majd lecipeltük, amit lehetett a hegyről.

Harmadik kutatási napon Dóri, Ábris és én mentünk megint le. Ők a Munkás-ágat szerelték újra, én pedig mentem utánuk és tágítottam a szűk átbújásokat. Sajnos hamar kifogytak az aksik, így én kimentem a barlangból. A Háromnapos-meanderen slósz nélkül kb. 15 percet gebödtem felfelé. El is határoztam, hogy pattintással folytatom a tágítást. Nem megyek le már az új részbe. Terv az, hogy később is folytatnánk a barlang kutatását, tehát kényelmesebben járhatóvá szeretném tenni. Illetve ki se szereltük a meander alatti részeket, hogy azzal se kelljen időt tölteni. Volt a táborban épp elég régi kötéldarab.

Utolsó kutatási napon Blanka, Ábris, Dani, György Bence és én mentünk le. Mi Danival a meandert tágítottuk, míg az aksik ki nem fogytak. Lenti részekről pedig Ábrisék így számoltak be:

Még szerdán Dórivál és Gombával elindultunk a Háromnapos-meander után lefelé beszerelni a barlangot, ami elég expedíciósra sikerült. Gomba a fájós válla miatt visszafordulni kényszerült, szóval Dórivál ketten folytattuk. A barlang egyelőre nem különösebben változatos, minden szép nagy akna után jön egy szenvedős, szűk, gonosz meander. A beszereléssel körülbelül 3-4 óra alatt értünk le -50 méterről a Szopó Álarc-meander bejáratáig, és eközben csak kétszer ejtettük le a kalapácsot.

Itt rövid zsetonos étkezés után elindultunk a meanderben. A szűk gonoszság körülbelül 10 méter magas, és 3-4 szintre osztható. Ezeket az „emeleteket” kell váltogatni, attól függően, hogy épp mennyire szeretnénk szenvedni. Nagyjából 15 méter után adtuk fel. Kisrészben az idő hiánya, nagyrészt a fáradtság miatt. Ráadásul ezt a 15 métert nagyjából fél óra alatt sikerült megtenni, és tudtuk, hogy még kifelé is ez vár ránk.

Kifele menet, miközben Dórit tapostam egy különösen kritikus szakasznál, azon gondolkodtam, hogy Szakiéknek mégis, hogy a pitvaros nyavajába sikerült ezen átmennie.

Egy pihenőnappal később Blankával és György Bencével visszatértünk.

Egy samu kalapács segítségével némi kinkeserves kitaró vergődés bontás után sikerült átjutnunk a meanderen, és elértük azt az aknát, amit Szakiék is láttak. Kb. 20-25 méter mély. Az egyetlen helyre, ahol a kis Bosch fűrő

elfért, befúrtunk egy nittet és lementünk. A gyönyörű vizes akna alján - ki gondolta volna - óriási megdöbbenésünkre egy újabb szűk meander állta utunkat. Idő hiányában visszafordultunk. Szaki következő héten visszatért két lelkes alapfokússal, Lipcsák Nikivel és Molnár Bogival. Itt tovább mentek a szűkületen, és ismét egy aknánál álltak meg. Első blikkre 8-10 méteresnek tűnik. Kifelé kiszérelték a bejáratú aknasort.

Következő évben szeretnénk folytatni a kutatást, a Hideglelősből felmászni a Jegesbe és meglepni Tomiékat a bivakban.

Elfáradt a csapat, de lelkes!

Fotó: Spáda Ágnes Ilka, Szaki, Tóth Ábris, Blanka

Tóth Attila és Tóth Ábris

FTSK alapfok does Montenegro

Nagyszerű alapfokú tanfolyamot tartott az FTSK idén, amin nem telt el nap, hogy ne emlegette volna valaki Njegusit és Montenegrót. A Njegusi nevet senki se tudta megjegyezni, szóval mindenkinek Montenegró égett be a tudatába, mint a barlangászok Eldorádója - a hab a tortán, amiért érdemes a főellenség elhúzásokat is leküzdeni. Nagyon lassan, de elérkezett az indulás napja. Kocsi lemosva, lámpák feltöltve, slósz bepakolva, szendvicsek megkenve, laptop lecsukva. Menjünk már!

A csapat nagy része Gebéék vezette konvojban indult meg péntek éjjel, és egy rövid határ menti sátrazás után hajnalban vágott neki az út érdekesebb részének. Ami kevésbé volt érdekes, mint vártuk. Fel voltunk készülve úton bókászó állatokra, de csak egyszer kellett teheneket kerülgetni. A Tara folyón átkelés fantasztikus, "Welcome to Crna Gora!". Suhanás Niksic mellett (ekkor még nem tudtuk milyen sokat köszönhetünk ennek a településnek), körforgalmazás Podgoricában és bevásárlás Cetinjében után érkeztünk meg a Njeguši-poljébe. Alig 100 métert tettünk meg a völgyben, amikor elköveztük az első súlyos hibánkat, nem álltunk meg a Bukovinán italozgató társakat látva. Kezdő hiba, nem fordul elő többet, ti se kövessétek el.

A táborba megérkezve már álltak a budik és a központi sátor, hültek a sörök és a jedi tanács is elfoglalta a helyét. A TBÉsek meg a nekünk tartott helyet foglalták el az árnyékos részen, mindegy, egy kőkupac lábánál állítottunk fel a sátrainkat. Itt a tapasztaltabb társak egyből kiképeztek minket, hogy kell a sátrakat becipzározni, hogy ne tojjon bele a skorpió. Általában a sátramnak közelébe se jönnék nőstények, szóval nem aggódtam túl, 2 skorpiót láttunk a hét folyamán, de békések voltak. Álltak a mi sátraink is, jöhetett a jól megérdemelt Niksicko. Az este csúcspontja a Speleo Blikk első számának megjelenése volt. Bárhova néztem mindenhol a kiadvány felett kacagó embereket láttam, ennek tuti lesz folytatása.

Az első nap egy hosszabb eligazítással indult, ezek a “termelési értekezlet”-ek kb mint az agilis módszertan daily standupjai. Mindenki (minden csapat) elmondja mit csinált előző nap, mit fog csinálni ma, milyen feladatokra kell ember, milyen túrákhoz lehet csatlakozni. Első nap a csapatunk kisebbik része a KARRnevál-barlangba ment egy tavalyi találatot ellenőrizni, a nagyobb része pedig a Hideglelés-barlanghoz segített felserpáznai a kutatáshoz szükséges felszereléseket, majd célba vette a tengerpartot. Ahogy jövünk vissza a barlangtól arra leszünk figyelmesek, hogy 2 piros overállos figura vesz körül egy lyukat, egy meg már derékig benne. “Itt volt az a vaslap a lyukon, hogy ne essenek bele a tehenek. Megnézzük!”

(Fotó: Marosffy Dániel)

Irány a tengerpart! Ilyet még sosem láttam: a tengerpartra menet a navigáció azt írta, hogy 915 m tengerszint feletti magasság, és úgy nézett ki az út mintha egy 2 éves zsírkrétával színezte volna. A kotori szerpentin eszméletlen, bömbölt az eurobeat, az út többi részét szeretnénk elfelejteni. A csobbanás jól sikerült, megnéztük még este Kotort, ahol egy profi idegenvezető (Tóth Attila) kalauzolt bennünket.

Második nap felszíneztünk, ami azt jelenti, hogy a karsztmezőn mászkálva be kell kukkantani minden lyukba hátha van ott valami. Nagyon tetszett ez a sziklákon mászkálás, de arról egész nap fogalmam se volt mekkora lyukakat is keresünk. Bekukkantottam minden résbe, ahova a kezem befért, erre hazaindulás előtt szól

valaki, hogy gyertek találtunk valamit. Oda még a kombínó is befért volna -.- Első nap nem találtunk ígéretes barlangot de mi lenne ebben az érdekes, ha mindenkinek menne elsőre, majd legközelebb! Este elmentünk megnézni a naplementét a Kotori-öböl fölött, majd rottyolás a központi sátor alatt és eszméletlen masszírozás partik mindenfele.

Harmadik nap a Nyúl-lika-barlangot vettük célba, de reggel még feladatunk volt ivóvíz hozása Bukovináról, amit Pepe megmutatott, hogy működik, meg összehaverkodtunk Gyuróval, a kocsmárossal, akinek nagyon tetszett a lajtos kocsija. Víz a táborban, irány a barlang! Egy kis kitérővel. Gyovai Tomi megmutatta az Anna-barlang bejáratát és a Jeges-Kétlyukú környékén felszíneztünk egy kicsit. A barlang fantasztikus volt, 150 méter mélyre mentünk le a Cseppkőkapu nevű képződményig, ami 48 métert vert az előző rekordunkra, és azért emlékezetes, mert ekkor másztam először magasabbra mint a MOL torony (143m), amin a tanfolyam idején munkába menet nézegettem, hogy a hétfégi túrák 60-80-100 méteres barlangjai mekkorák is ha mellé képzelet az ember. Különlegessége volt még a túrának, hogy Nyúlné Helga is velünk, jött aki férjével (a barlang névadójával) évekig kutatta ezt a barlangot és minden kőhöz, megosztáshoz tudott egy történetet mondani. Először másztam pantinnal, ami nagyon megtetszett, csak ajánlani tudom a kipróbálását. Jajaja és Njegusi sonkát ettünk a végponton, ami nálunk maradt a reggeli kapkodásban. Állati finom, de nem jó barlangi kaja mert sokat kell rágni és nagyon sós.

Negyedik nap felszíneztünk, sajnos barlang ebből se lett, de megnéztünk új ígéretes területeket is. A legjobb lyukban volt egy tank lövedék, ezt bejelöltük a térképen és menekültünk. Meg volt egy nagyon jó törmelékes rész, ami alól süvített ki a hideg levegő és a hozzáértők szerint “Magyarországon ezt már bontanák!” de nem álltunk neki.

Ötödik nap is mi voltunk a sorosak ivóvizet hozni, másodjára már megoldottuk alapfokúsok, hagytuk Pepét aludni. Montenegró egyik nevezetességét a Shkodraitavat vettük célba, ami kb. egy óra kocsikázásra volt a tábortól, ha a tapasztalt kollégákat követte az ember. Ide is nagy segítség volt, hogy nem egyedül kellett oda találni, hanem konvojban mentünk. A tó gyönyörű, a csónakázás és fürdőzés nagy flash. A szépek és a gyerekek és Sági papa kaptak virágot és kalapot vízililiomból. A tóparton még kellemesen bekajáltunk és tequiláztunk (az utasok) és életem legjobb hangulatú haza útján végre kipróbáltuk a hangrendszert a kocsiban.

Hatodik nap a csapat nagyobbik fele felszínezni ment, és talált is barlangot, amit Álomcsehtlen-nek neveztek el, mert itt még nem járt a 80-as évek cseh expedíciója, akiknek a nyomait sok addigi ígéretes lyukban felfedeztük. Én a Baritosokhoz csatlakoztam, akik szívesen vittek egy alapfokúst az előző nap talált barlangjuk térképezésére. Kipróbálhattam a distoval mérést, vertem a követ kalapáccsal, Szabó Gergő tanította a skacokat megosztást befúrni. A legjobb sztori az volt, amikor Barna, aki a térképet rajzolta mondja, hogy

- Mérj már be ide az omladékba, hogy milyen mély.
- 12 méter.
- 12? Ne viccelj, az nem lehet.
- 12! Nézd, hova lemegy a lézer!
- Tényleg. Király, itt lesz valami!

És volt is! Az az akna, amit a másik oldalról egy rés tágitásával próbáltunk elérni. Amíg ütöttem a követ a rés körül, a többiek rugdosták le az omladékot nagy versenyben, hogy merről lesz a jó bejutás. Végül felülről lett meg, Peti befúrt egy nittet és gyertünk, itt még senki se járt előttünk! Sajnos engem nem engedtek bemenni mert nagyon omladékos maradt továbbra is, amit nagy csalódás volt hallani másfél óra reménykedés után, de tökéletesen indokolt. A Dunning–Krugert hatás ugrott be, hogy de messze vagyok bármiféle hozzáértéstől. A barlangot Aranyfüstösnek neveztük el a bejárati szakaszban növény mohákön összegyűlt páracseppekben játszó fény után. Kifelé jövet először szerelhettem ki barlangot és hoztam ki baget. Jajajaja fontos, hogy Armytek lámpával nem lehet distozni, a mágneses csatlakozó összezavarja a műszert.

Hetedik nap is a tengerpartra mentünk, és beúszunk a víz alatt egy barlangba, ami életem legparább élményei közé került be. Csak jó tüdejű, jó úszóknak ajánlom, miközben a társai nagyon odafigyelnek mi történik. Este bementünk még Kotorba, de csak néztük a vizet, a hét kalandjain és a másnapi hazaúton törtük a fejünket.

A második héten már nem vettem részt, de biztos vagyok benne, hogy legalább ilyen kalandos volt a skacoknak, akik maradtak. De ez már más történet, és elbeszélésére más alkalommal kerül majd sor.

TLDR¹: Fantasztikus a montenegrói kutatótábor, mindenkinek csak ajánlani tudom, mert egy hét alatt végigkövetheti a barlangkutatás teljes folyamatát onnantól, hogy rés a karsztmezőn, odáig, hogy ez a hosszmetzet fog bekerülni a nemzeti park adatbázisába. Láthat gyönyörű barlangokat, ahol olyan emberek kalauzolják, akiknek minden szavából tanulni lehet. És a tengerről meg a lazulásról se kell lemondani.

Köszö a szervezést és a kalandokat! Jövőre ugyanitt, ugyanígy veletek! A Tábor-barlangban elrejtettünk egy kis meglepetést a jövő évre, azé' aki előbb odaér!

u.i.: Hajtsátok le a budi fedelét!

Kadlec Gergely

¹ Jelentése: Too long; didn't read = Túl hosszú; nem olvastam el [a szerk., aki kezd elveszni az angol szlengben]

NEKROLÓG

Maucha Lászlóné, Marikára emlékezünk

2024. május 31-én, Káposztásmegyeren, Maucha Lászlóné (szül: Rómer Marianna) hamvait kísértük az altemplomba a férje mellé. Marika 2024. május 13-án hirtelen ment el, fájdalmas hiányt hagyva hátra....

Budapesti búcsúztatása idején, Jósvafőn is szólt érte a harang, így szerettei mindkét helyen egyszerre emlékezhetek meg róla. Marika 1943. június 8-án született Rákospalotán. Tanulmányait is ott kezdte el, majd a Dózsa György Gimnáziumban érettségizett.

1962 óta megszakítás nélkül tagja volt az MKBT-nak. Az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem (ÉKME) Ásvány és Földtani Tanszékének Barlangkutató Csoportjának tagja lett, amely Papp Ferenc professzor halála után a Papp Ferenc Barlangkutató Csoport nevet vette fel. Édesanyjával családi kiránduláson látogattak el Jósvafőre, itt ismerkedett össze későbbi férjével, Maucha Lászlóval.

Másfél évet járt a Miskolci Műszaki Egyetem Gépészmérnöki Karára, de tanulmányait nem fejezte be, mert férjhez ment 1964-ben és felköltözött Jósvafőre,

Marika észlel egy forrásvizsgálaton a Nagytohonya-forrásnál

a Kutatóállomásra a férje mellé, ahol 1974-ig éltek. Bekapcsolódott az itteni barlangkutatásba, aktívan segítette férje kutatómunkáját. 1968-ban és 1972-ben született két fiuk, ezután 1974-ben Budapestre költöztek. Az idősebb fiuk, Gergő, akit jól ismer a barlangász társadalom, iskolába került, így haza kellett költözniük. 1979-ben műszaki rajzoló, 1984-ben vízépítési technikus végzettséget szerzett.

Dolgozott a Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézetben (VITUKI) majd később a Taurus Gumigyárban, a Vám és Pénzügyőrségnél, végül a Káposztásmegyeri Szentháromság Plébánián, ahol nagyon fontos feladata volt az akkor épülő templom beruházásánál. Az építési munkák levezénylésében és ezek pénzügyi részében vállalt oroszlánrészt.

Híresen jó munkaerő hírében állt, minden munkahelyén megbecsülték. Áldozatos családjában, feleség, nagymama és jó közösségi ember volt, igazi megbízható társként élt.

A Jósvafőn töltött évek után barlangászként nem volt aktív, de gyakori utastárs volt az MKBT szervezte tanulmányutakon (a Társulatnak 1962 óta volt tagja). Szerette a természetet, és az utóbbi húsz évben szívesen visszajárt Jósvafőre, ahol évente gyűltek össze a régi barátok.

Meggyőződésünk, hogy együtt néztek le ránk Lacival az idej talákozó idején, ahonnan nagyon hiányoztak, most már mindketten...

Nyugodjon békében!

Izápy Zsóka

Hopoczky László Péter (Rozmár)

Fájó szívvel tudatjuk, hogy Hopoczky László Péter (Rozmár) a Szilvássy Andor Barlangkutató Egyesület alapító tagja 2024. szeptember 9-én, 66 éves korában itt hagyott bennünket.

Végső búcsúztatójára 2024. október 5-én került sor a répáshutai temetőben.

Nekrológját következő lapszámunkban közöljük.

Török Ágnes 1977-2024

Egy nyári túra alkalmával találkoztam vele először a Caninon. Megnyerő kedvességével hamar a csapat része lett.

Évekig barlangászott a Gortanis csoporttal. Imádta a Canint, a karsztot és a napsütést. Ez hozta el a szerelmet, a családot. Az első gyerek a nevezetes hátihordiból itt ismerkedett a világgal, a Caninnal.

Aztán jött a betegség, de legyőzte. Aztán lett új szerelem, új család, új otthon, sok öröm, kisebb nehézségek. És újra támadt a kór brutálisan és bár keményen harcolt, de most nem tudott győzni.

Elment. A barátunk volt, Török Ágnes 47 éves négy gyerek anyukája. A veszteség és a hiány mindig a maradóké.

Béke veled Ági! Mosolyod nem feledjük, emléked velünk marad.

Börcsök Péter

MKBT TÁJÉKOZTATÓ

Megjelenik negyedévente.

Kiadja a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.

Tel.: +36-70/8811-477- E-mail: mkbtiroda@gmail.com

Szerkesztő: Romhányi Blanka Zoé, Köblös Gabriella, Kosztra Barbara

Felelős kiadó: Hegedűs Gyula

A tájékoztató számára leadott cikkek, anyagok tartalmáért a szerzőik felelősek.

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
Budapest, Pusztaszeri út 35.
1025